

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף עח

פרק שמיני. משנה: האשה שנפלו נכסים (= בירושה, או שקיבלה מתנה, או מצאה מציאה) לפני שהתארסה, ואח"כ התארסה, מודים ב"ש וב"ה שיכולה למכור ולתת את הנכסים, ומה שעשתה קיים, לפי שהם נפלו לה בשעה שלא היתה לבעל שום זכות בהם.

משנתארסה: אבל אם נפלו לה לאחר שהתארסה, לדעת ב"ש - יכולה למכור את הנכסים לכתחילה (בעודה ארוסה אבל לא לאחר שנישאת), ולדעת ב"ה - לא יכולה למכור את הנכסים. אבל מודים ב"ש וב"ה שאם מכרה ונתנה מה שעשתה קיים בדיעבד.

אמר רבי יהודה: אמרו חכמים לפני רבן גמליאל, הואיל זכה באשה, לא יזכה בנכסים? אם הוא זכה באשה שהיא ארוסתו, מדוע לא יזכה בנכסים שלה (ומה שעשתה לא קיים).

אמר להם רבן גמליאל לחכמים: הרי גם על הנכסים החדשים שנפלו לה לאחר שנישאת אנו לא יודעים מדוע תיקנו חכמים שיש לבעל זכויות בהם (= ואם מכרה ונתנה הבעל מוציא מיד הלקוחות), ואתם רוצים שגם הנכסים שנפלו לה לפני שנישאת יהיה לבעל זכויות בהם!?

נפלו לה משינשאת: נכסים שנפלו לה לאחר שנישאת, מודים ב"ש וב"ה שאם מכרה ונתנה מה שעשתה בטל, והבעל מוציא מיד הלקוחות.

עד שלא נישאת ונישאת: אבל אם נפלו לה הנכסים לפני שנישאת, ואח"כ נישאת, לדעת ר"ג אם מכרה ונתנה מה שעשתה קיים בדיעבד.

א"ר חנינא בן עקביא: אמרו לפני רבן גמליאל, הואיל זכה באשה, לא יזכה בנכסים? אם הוא זכה באשה לאחר שנישאת, מדוע לא יזכה בנכסים שלה (ומה שעשתה לא קיים).

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

ר"ש חולק בין נכסים לנכסים: נכסים שהבעל יודע שנפלו לה לא תמכור, ואם מכרה ונתנה מה שעשתה בטל, ונכסים שהבעל לא יודע שנפלו לה לא תמכור, ואם מכרה ונתנה מה שעשתה קיים בדיעבד.

נמרא: מדוע ב"ש וב"ה לא נחלקו ברישא של המשנה (= שנפלו נכסים לפני שהתארסה) ואילו בסיפא (= אם נפלו לה לאחר שהתארסה) הם כן חולקים? כלומר מה ההבדל בין הרישא לסיפא, והרי גם ברישא מדובר שהיא מכרה את הנכסים לאחר שהתארסה ורק בגלל שהם נפלו לה לפני שהתארסה כולם מודים שהורע כוחו של הבעל.

תירוצ: ברישא הנכסים נפלו בזכותה, כלומר שבשעה שהם נפלו לה לא היה לבעל זכות בהם (= שהרי הם נפלו לה לפני שהתארסה) ורק לה היה זכות בהם, אבל ברישא הנכסים נפלו בזכותו, כלומר שבשעה שהם נפלו לה הוא כבר זכה באשה ובנכסיה (= שהרי הם נפלו לה לאחר שהתארסה).

קושיא: אם בסיפא הם נפלו בזכותו, מדוע אם מכרה ונתנה מה שעשתה קיים, והרי הוא זכה בנכסים והיא לא יכולה למכור אותם?

תירוצ: אלא אכן ברישא הם נפלו בזכותה, אבל בסיפא יש להסתפק האם נפלו בזכותה או בזכותו, ולכן לדעת בית הלל לכתחילה לא תמכור, אבל אם מכרה ונתנה מה שעשתה קיים בדיעבד.

למדנו במשנתנו - אם נפלו לה הנכסים לאחר האירוסין נחלקו ב"ש וב"ה האם תמכור לכתחילה, ולכו"ע אם מכרה המכר קיים. אמרו חכמים לפני רבן גמליאל הואיל וזכה באישה מדוע לא יזכה בנכסים?

איבעיא להו: האם חכמים שאלו מדוע לבית שמאי מוכרת לכתחילה, אבל לא היה קשה להם שבדיעבד אם מכרה המכר קיים. או שהיה קשה להם גם בדיעבד מדוע (לכו"ע) המכר קיים?

הואיל וזו אשתו: מה ההבדל בין נשואה לארוסה, הרי גם ארוסה נחשבת לאשתו ואם היא מכרה מדוע המכר בטל?

הגמרא מביאה את דברי רבי חנינא בן עקיבא בברייתא - בדעתו של רבן גמליאל.

לא כך השיב: בהתחלה רבן גמליאל ענה לחכמים שיש חילוק בין ארוסה לנשואה לגבי מציאה מעשי ידיים והפרת נדריה. אך חכמים חזרו ושאלו אותו: כל זה בארוסה שמכרה בזמן האירוסין, אבל מה יהא הדין בארוסה שנפלו לה נכסים ומכרה אותם לאחר הנישואין? אמר להם: היא מוכרת לכתחילה והמכר קיים. אמרו לו: מדוע הרי הוא כבר זכה במציאתה וכו' ומדוע לא יזכה בנכסים?

והאנן תנן: הגמרא מקשה על הברייתא האומרת שלדעת רבן גמליאל (במקרה שנפלו לה נכסים באירוסין ומכרה אותם לאחר הנישואין) מוכרת לכתחילה, והרי במשנה שלנו כתוב שלדעת רבן גמליאל אם מכרה בדיעבד קיים?
אמר רב זביד: יש לגרוס במשנה שמוכרת לכתחילה.

רב פפא אמר: זו מחלוקת תנאים אליבא דרבן גמליאל. רבי יהודה במשנה סובר בדעת רבן גמליאל שרק בדיעבד אם מכרה קיים, ואילו רבי חנינא בן עקביא בברייתא סובר בדעת רבן גמליאל שאפילו לכתחילה מוכרת.

ורבי חנינא בן עקביא כבית שמאי?: הרי שינינו במשנתנו 'נפלו לה משנתארה ב"ש אומרים תמכור ובית הלל אומרים לא תמכור', והרי לדעת רבי חנינא בן עקביא בברייתא שמוכרת לכתחילה (אפילו לאחר הנישואין את הנכסים שנפלו באירוסין) נמצא שהוא סובר כבית שמאי, כי לבית הלל אפילו בזמן האירוסין לא תמכור לכתחילה?

הגמרא מתרצת: לדעת רבי חנינא ב"ש וב"ה לא נחלקו בדבר זה ולכו"ע יכולה למכור אפילו לאחר הנישואין את הנכסים שנפלו לה באירוסין.

רב ושמואל: סוברים שגם נכסים שנפלו לה לפני האירוסין וגם נכסים שנפלו לה לאחר האירוסין אם היא מכרה אותם לאחר הנישואין המכירה בטלה. הגמרא מקשה שאין זה לא דעת רבי יהודה (שבדיעבד המכר קיים) ולא כרבי חנינא (שמוכרת לכתחילה)?

הגמרא מתרצת שרב ושמואל סוברים כדעה שלישית והיא דעת רבותינו שבברייתא.

*

למדנו במשנתנו - נפלו לה (הנכסים) משנשאת - אלו ואלו מודים שאם מכרה ונתנה שהבעל מוציא מיד הלוקחות:

לימא תנינא לתקנת אושא: האם יתכן שהמשנה כתבה את 'תקנת אושא' שנתקנה מאוחר יותר?

הגמרא מתרצת: המשנה דיברה בחיי האישה שהבעל מוציא מיד הלקוחות את הקרקע רק בשביל לאכול את הפירות שלה, אבל כאשר תמות האישה הבעל צריך להחזיר את גוף הקרקע לקונה. ולאחר מכן תקנו באושא שהבעל מוציא מהלקוחות גם את גוף הקרקע, ומשום כך גם לאחר שתמות האישה הבעל לא יצטרך להחזיר את הקרקע לקונה.

*

למדנו במשנתנו - רבי שמעון חולק (= מחלק) בין נכסים לנכסים; נכסים ידועים לבעל - לא תמכור ואם מכרה ונתנה (המכר) בטל, שאינן ידועים לבעל - לא תמכור ואם מכרה ונתנה (המכר) קיים:

הגמרא מבארת ש'נכסים ידועים' הם קרקעות שהבעל התחתן על מנת לקבל אותם, ולכן המכר בטל. ו'שאינן ידועים' הם מטלטלין שהבעל לא ציפה לקבל אותם בחתונה, ולכן המכר קיים.